

OPENBARING

Inleiding deel 4-Vier benaderingen

De historicistische, preteristische,
futuristische en idealistische uitleg
van Openbaring

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/openbaring/inleiding-deel-4-vier-benaderingen

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Inleiding op vier visies op Openbaring	2 min	6
2	Futurisme en letterlijk lezen	3 min	7
3	Twijfels aan de futuristische uitleg	4 min	8
4	De binding van satan in Mattheüs 12	3 min	10
5	Kruisverwijzingen veranderen het beeld	3 min	12
6	Een nieuw profetisch raamwerk	3 min	13
7	Kennismaking met de idealistische visie	2 min	14
8	Jay Adams en de preteristische visie	4 min	15
9	Volledig en gedeeltelijk preterisme	3 min	17
10	Ontdekking van de historicistische visie	4 min	18
11	Alle vier de visies onderwijzen	4 min	20
12	Een combinatie van interpretaties	2 min	22
13	Historisme als panorama van de kerk	2 min	23
14	De dag-voor-een-jaarregel	2 min	24

15	Tijdrekeningen en de Grote Teleurstelling	3 min	25
16	Historische parallellen bij Barnes	2 min	26
17	Zwakke punten van het historisme	2 min	27
18	Preterisme en de val van Jeruzalem	4 min	28
19	Jeruzalem en het einde van het oude verbond	3 min	30
20	De aangekondigde spoedige vervulling	3 min	31
21	Openbaring tegenover Daniëls verzegeling	1 min	33
22	Waarom nabij geen millennia betekent	4 min	34
23	Relevantie voor de eerste lezers	2 min	36
24	Historische parallellen en hun grenzen	2 min	37
25	De vroege datering als voorwaarde	2 min	38
26	Preterisme bij vroege kerkschrijvers	4 min	39
27	De futuristische uitleg en haar aantrekkingskracht	5 min	41
28	Letterlijk lezen en krantenexegese	2 min	43
29	Profetie op actuele gebeurtenissen plakken	3 min	44

30	Bezwaren tegen de futuristische visie	1 min	46
31	De idealistische visie uitgelegd	2 min	46
32	Sterke en zwakke kanten van idealisme	2 min	47
33	De gekozen uitleg voor de verdere studie	2 min	48
	Om verder te lezen		49

1

Inleiding op vier visies op Openbaring

We zullen onze inleiding op het boek Openbaring afronden, zodat we daarna het boek zelf kunnen gaan doorlopen. Het lijkt misschien nogal lang om zoveel bijeenkomsten aan de inleiding te besteden. Maar ik denk niet dat er enig ander Bijbelboek is waarbij het zo gerechtvaardigd is om zoveel uren aan een inleiding te besteden als bij het boek Openbaring. Er zijn namelijk zoveel aspecten die verwarring en verbijstering veroorzaken. Daarom probeer ik zo veel mogelijk van die obstakels weg te nemen voordat we het boek gaan doorlopen.

We hebben gesproken over het auteurschap, over het literaire genre waartoe het behoort en over de symboliek in het boek. We hebben gesproken over het debat rond de datum waarop het geschreven is, en die datum is belangrijk. In sommige gevallen is die tenminste bepalend voor enkele van de mogelijke interpretaties. De datum waarop het geschreven is, is allesbepalend. Eén standpunt in het bijzonder, het preteristische standpunt, staat of valt met de datum waarop het geschreven is.

Nu ik het preteristische standpunt heb genoemd, geef ik dat als voorbeeld. Maar er bestaan vier verschillende benaderingen van het boek Openbaring, en die verschillen totaal van elkaar. Het is alsof ze vrijwel geen enkele overlap vertonen in hun ideeën over de interpretatie. Misschien heb je verschillende leraren over Openbaring uiteenlopende standpunten horen geven, maar allemaal vanuit het futuristische standpunt. Sommigen denken dat de opname aan het begin van Openbaring plaatsvindt en anderen denken dat die aan het einde van Openbaring plaatsvindt. Sommigen plaatsen de opname in hoofdstuk 4, anderen in hoofdstuk 19 en weer anderen plaatsen haar in het midden, rond hoofdstuk 11 of misschien hoofdstuk 12.

Als je deze verschillende opvattingen hebt gehoord, zou je kunnen zeggen: „Er bestaat beslist veel verschil van mening over het boek Openbaring.” Maar dan heb je nog maar het begin gehoord. Want degenen die de opname in Openbaring 4 plaatsen en degenen die haar in hoofdstuk 19 plaatsen, staan in hun interpretatie van Openbaring veel

dichter bij elkaar dan elk van beide bij een van de andere drie opvattingen staat. Degenen die de opname ergens in Openbaring plaatsen, hanteren in dat geval over het algemeen een futuristische visie, of in sommige gevallen een idealistische visie.

2

Futurisme en letterlijk lezen

Ik neem aan dat je, als je bent zoals ik en zoals negentig procent of meer van de Amerikaanse evangelischen, waarschijnlijk de futuristische visie op Openbaring hebt gehoord en misschien geen enkele andere. Het kan zelfs zo zijn dat je nooit enige reden hebt gehad om te denken dat er nog een andere visie bestond. Wat is de futuristische visie? Dat is de opvatting dat Openbaring over de toekomst spreekt.

Als je mij dat ergens in de eerste acht jaar van mijn bediening had verteld, als je had gezegd: „De futuristische visie is de opvatting dat Openbaring over de toekomst spreekt”, dan zou ik hebben gezegd: „Waar zou het anders over kunnen gaan? Je denkt toch niet dat er ooit in de geschiedenis een tijd is geweest waarin een bodemloze put werd geopend en een zwerm sprinkhanen met schorpioenenstaarten de mensheid teisterde? Dat ligt duidelijk in de toekomst. Het is toch nooit eerder gebeurd? En wat denk je van de hele zee die in bloed verandert? Dat is duidelijk nooit gebeurd. Dat moet dus in de toekomst liggen.”

Maar ik ging ervan uit dat die dingen letterlijk waren. Als ze letterlijk zijn, kunnen ze natuurlijk nog niet gebeurd zijn. Het lijkt erop dat we er dan wel over gehoord zouden hebben. Het idee dat het boek Openbaring over de toekomst gaat, berust dus op de gedachte dat het letterlijk is. Dat is een van de redenen waarom we een hele bijeenkomst hebben besteed aan de symboliek in het boek. We hebben erop gewezen dat sommige mensen wel zeggen: „We moeten het boek Openbaring letterlijk nemen, net als de rest van de Schrift”, maar dat ze dat in werkelijkheid niet doen. Ze nemen letterlijk wat ze letterlijk willen nemen, en andere dingen nemen ze niet letterlijk.

Niemand neemt letterlijk dat het beest een echt dier is of dat Jezus een echt lam is. Niemand neemt dat letterlijk. Niemand denkt dat Jezus een lam is of dat de wereld door een dier geregeerd zal worden. Ze herkennen daar symboliek in. Waar we ons

werkelijk mee moeten bezighouden, is bepalen hoeveel hiervan symbolisch is. En wanneer we op dat gebied eenmaal tot bepaalde beoordelingen zijn gekomen, moeten we bepalen waar de symbolen naar verwijzen en hoe nauwkeurig ze moeten overeenkomen met de gebeurtenissen waarnaar ze verwijzen. Moeten ze enigszins op de gebeurtenis lijken, of kunnen ze slechts in beginsel een indirect verband hebben met datgene waarover gesproken wordt?

Dit soort beslissingen is niet gemakkelijk te nemen. Het wordt des te moeilijker wanneer je beseft dat Bijbelgeleerden er niet als vanzelfsprekend van uitgaan dat dit over een bepaalde tijdsperiode gaat. Het is veel gemakkelijker om futurist te zijn, want dan kun je alles wat letterlijk genomen kan worden letterlijk nemen. Dat is precies wat ik zou hebben gezegd toen ik futurist was. Als iemand had gezegd: „Neem je het dan niet allemaal letterlijk?“, zou ik hebben geantwoord: „Nee, sommige dingen zijn duidelijk. Het zou belachelijk zijn om die letterlijk te nemen. Maar je neemt alles letterlijk, tenzij het absurd is om het letterlijk te nemen.”

3

Twijfels aan de futuristische uitleg

Natuurlijk verschilt het oordeel van de ene mens over wat absurd is van dat van een ander. Hoe ouder ik word, hoe minder dingen er in het boek Openbaring zijn die ik letterlijk zou kunnen nemen zonder er iets absurds in te zien. Toen ik jong was, geloofde ik alles wat mij verteld werd. Dat is goed wanneer je jong bent, maar alleen zolang je jong bent. Daarna moet je zelf gaan nadenken. Mijn denken voerde me ver weg van mijn wortels wat het boek Openbaring betreft. De eerste acht jaar van mijn bediening onderwees ik de futuristische visie. Maar tegen het einde van die acht jaar begon ik een beetje te weifelen. Het was waarschijnlijk zelfs al vier jaar na het begin van mijn bediening dat ik enkele problemen met de futuristische visie begon te zien. Ik beschouwde die niet als fatale problemen. Het waren gewoon moeilijkheden waarvoor ik geen oplossing had, passages die niet leken te passen, uitspraken die vanuit een futuristisch gezichtspunt niet erg logisch leken. Maar ik wist niet dat er

ook maar enige andere visie bestond. Ik geloofde werkelijk niet dat enige christen het boek Openbaring ooit anders had gezien dan als een beschrijving van het einde van de wereld.

Ondanks het feit dat sommige dingen in het boek Openbaring moeilijk in die context in te passen waren, nam ik gewoon aan dat het beslist over het einde van de wereld moest gaan. Maar ik kon niet begrijpen hoe deze specifieke uitspraken daarin pasten. Dus nam ik een besluit, en dat deed ik heel bewust in 1974: ik kon de rest van mijn leven doorbrengen zonder onderwijs te geven uit het boek Openbaring. Ik was in 1970 de bediening ingegaan, dus ik was vier jaar bezig, en ik was een overtuigde futurist volgens de bedelingenleer geweest. De gemeente had het tenslotte vier eeuwen lang zonder dit boek in de canon moeten stellen. Het moest mogelijk zijn een goede christen te zijn zonder te weten waar het boek Openbaring over gaat, of zelfs zonder het in je Bijbel te hebben. Ik hoefde dus geen onderwijs te geven uit het boek Openbaring.

Ik was tot de conclusie gekomen dat ik het niet begreep en het waarschijnlijk ook nooit zou begrijpen. Ik had het wel begrepen toen ik eenvoudigweg napraatte wat mijn leraren hadden gezegd. Zij leken alles te begrijpen. Maar sommige dingen die ik herhaalde, leken uiteindelijk niet te passen bij de tekst zelf. Ik kreeg steeds minder vertrouwen in mijn standpunt, totdat ik dacht: 'Goed, ik weet het echt gewoon niet.' Ik had niets waarmee ik de futuristische visie kon vervangen. Ik wist niet dat er andere mogelijkheden waren. Dus dacht ik gewoon: 'Ik begrijp het gewoon niet. Maar wat dan nog?'

Tegen deze tijd in mijn bediening was ik gaan denken dat discipelschap het belangrijkste is waarmee een Bijbelleraar zich moet bezighouden: discipelen maken en hun leren alles in acht te nemen wat Jezus geboden heeft.

en hun te leren alles wat Ik u geboden heb, in acht te nemen.
En zie, Ik ben met u al de dagen, tot de voleinding van de wereld. Amen.

MATTHEÛS 28:20

Dat is wat wij volgens deze opdracht moeten onderwijzen. Ik dacht: ‘Nou, dat kan ik doen zonder onderwijs te geven uit het boek Openbaring.’ Toen ik twintig of eenentwintig jaar oud was, nam ik aan dat ik klaar was met onderwijs geven uit het boek Openbaring. Ik dacht: ‘Dat is prima. Ik hoef er geen onderwijs uit te geven.’ Het kon de zwarte doos van de Bijbel zijn waarin ik me niet hoefde te begeven. Met de andere 65 boeken konden we ons prima redden.

Dus zette ik Openbaring zo veel mogelijk uit mijn gedachten. Het probleem was dat ik de andere 65 boeken bleef lezen. Zoals ik in een eerdere lezing heb gezegd, wordt in het boek Openbaring honderden keren gezinspeeld op de andere 65 boeken. Dat betekende dat ik bij het lezen van andere Bijbelboeken passages tegenkwam waarvan ik me herinnerde dat ze in het boek Openbaring stonden. Ik herinnerde me dat Openbaring zoiets had gezegd, en dat maakte me nieuwsgierig.

4

De binding van satan in Mattheüs 12

Het eerste voorbeeld dat ik in dit verband tegenkwam, was toen ik in 1978 les gaf op een school in Santa Cruz. Het was een discipelschapsschool die ik gedurende de zomer leidde en die twaalf weken duurde. Ik behandelde er de hele Bijbel, maar dan veel uitvoeriger: ongeveer zes uur per dag. We probeerden er snel doorheen te gaan. Bovendien wist ik niet veel, dus het duurde niet lang om door de stof heen te komen.

Ik herinner me dat ik onderwijs gaf uit Mattheüs hoofdstuk 12, over Jezus' uitspraak dat Hij de sterke man, dat wil zeggen satan, gebonden had. Hij zei:

Of hoe kan iemand het huis van de sterke binnengaan en zijn huisraad roven, als hij niet eerst de sterke gebonden heeft? En dan zal hij zijn huis leegroven.

MATTHEÛS 12:29

Ik kende de context. Ik wist dat Hij het had over het uitwerpen van demonen. Hij was het huis van satan aan het beroven of plunderen. Wat Hij stelde, was:

Ik doe wat niemand zou kunnen doen zonder eerst satan te binden. Niemand kan het huis van satan binnengaan en daar doen wat Ik hier doe, tenzij hij eerst de sterke man heeft gebonden en machteloos gemaakt.

MATTHEÛS 12

Dat wil zeggen: tenzij hij satan had gebonden.

Toen ik daarover nadacht, drong het voor het eerst tot me door dat Jezus zei dat Hij satan gebonden had. Ik dacht: ‘Nou, ik herinner me nog iets over het binden van satan. O ja, dat staat in dat moeilijke boek. Dat staat in Openbaring hoofdstuk 20.’ Maar ik dacht: ‘Wacht eens. Jezus zal satan aan het begin van het duizendjarig rijk binden wanneer Jezus terugkomt. Maar in Mattheüs 12 zei Hij dat Hij hem al gebonden had. Dus Jezus bond satan bij Zijn eerste komst en Hij zal hem bij Zijn wederkomst opnieuw binden. Hoe is satan in de tussentijd losgekomen?’

Dit was precies hoe ik dacht. Ik dacht: ‘Oké, destijds werd hij gebonden. Wanneer Jezus terugkomt, zal hij opnieuw gebonden worden. Wat is er in de tussentijd gebeurd, waardoor hij loskwam en opnieuw gebonden moet worden? Wie heeft hem losgelaten?’ Ik probeerde niet grappig te zijn. Dat was werkelijk een crisis voor mij. Wat ik mezelf eigenlijk afvroeg, was: ‘Is het mogelijk dat Openbaring 20 spreekt over dezelfde binding van satan waar Jezus over sprak in Mattheüs 12:28?’ Daardoor ging ik er heel anders over denken. Want als dat zo is, betekent het dat Openbaring 20 niet spreekt over de wederkomst van Christus en het einde van de wereld. Misschien spreekt het over de eerste komst van Christus.

5

Kruisverwijzingen veranderen het beeld

Dat riep natuurlijk allerlei andere vragen op. Daar zal ik nu niet uitgebreid op ingaan. Misschien zal ik het allemaal met jullie doornemen wanneer we bij hoofdstuk 20 komen. Maar waar het om gaat, is dat ik Openbaring probeerde te vermijden. Ik was er niet in geïnteresseerd om onderwijs te geven over Openbaring. Ik las andere delen van de Bijbel, maar in andere delen van de Bijbel bleef ik materiaal tegenkomen dat in het boek Openbaring staat. Terwijl ik las zonder vooroordelen over het boek Openbaring, bracht dat me misschien terug naar de passages die kruisverwijzingen vormden. Uiteindelijk merkte ik dat ik enigszins wijs was geworden uit één hoofdstuk. Aanvankelijk was dat hoofdstuk 20.

Later, rond 1982, toen ik twaalf jaar in de bediening stond en voor het eerst onderwijs begon te geven voor YWAM, gaf ik les in Brisbane, in Australië. In mijn vrije tijd las ik, meen ik, in het Johannesevangelie. In Johannes 12, vers 31, zei Jezus:

Nu wordt het oordeel over deze wereld voltrokken, nu zal de vorst van deze wereld buitengeworpen worden.

JOHANNES 12:31

Ik twijfelde er niet aan dat dit satan was, omdat Jezus die uitdrukking, ‘de vorst van deze wereld’, drie keer gebruikte. Elke keer werd daarmee satan bedoeld. Dus er staat: ‘Nu zal satan uitgeworpen worden?’

Ik dacht: ‘Maar in Openbaring 12’ — je ziet het, ik kon niet aan Openbaring ontkomen omdat ik het kende. Ik kende Openbaring, maar ik begreep het gewoon niet, dus ik bleef me dingen herinneren — ‘wordt de draak in Openbaring 12 uitgeworpen. Maar ik dacht dat dit midden in de grote verdrukking zou gebeuren. Jezus zei dat het bij het kruis zou gebeuren.’ Dit bracht me werkelijk van mijn stuk, omdat ik nog nooit iemand iets anders over Openbaring had horen opperen dan dat het allemaal over het einde van de wereld ging. Wat ik door kruisverwijzingen zag, gaf me een ander beeld, maar ik wist niet zeker hoe dat beeld eruitzag. Het was niet compleet. Het kwam stukje voor stukje.

Ik denk dat hoofdstuk 12 het volgende hoofdstuk van Openbaring was waar ik enigszins wijs uit werd. Nu waren er twee van de 22 hoofdstukken waar ik wijs uit werd. Van de rest kon ik helemaal niets begrijpen, en ik probeerde het ook niet.

Mijn voorganger in mijn eerste jaren van bediening had altijd gezegd: ‘Lees de Bijbel gewoon helemaal door. Blijf niet steken bij de gedeelten die je niet begrijpt. Als je iets tegenkomt waar je gewoon niets van begrijpt, laat dat je dan niet tegenhouden terwijl je verdergaat door de Bijbel. Neem dat kleine brokje gewoon, leg het terug in de kast en laat het liggen voor later. Op een dag zul je het begrijpen.’

6

Een nieuw profetisch raamwerk

Dat had ik gedaan, vooral met dingen over Bijbelse profetie, omdat ik deed wat veel christenen deden. Ik nam aan dat Openbaring over het einde van de wereld ging. Vervolgens gebruikte ik het als raamwerk om een paradigma van het einde van de wereld op te zetten. Daarna paste ik wat Paulus, Jezus, Jesaja en Daniël zeiden in het raamwerk dat ik uit het boek Openbaring had gevormd. Met andere woorden, ik begon met het meest obscure boek van de Bijbel om mijn raamwerk te maken. Zelfs Schriftgedeelten die duidelijker hadden moeten zijn, werden onduidelijk gemaakt omdat ik ze in het raamwerk moest laten passen. Ik moest ze er met veel moeite in persen.

Maar dat deed ik natuurlijk steeds minder, toen ik eenmaal besepte: ‘Ik kan het boek Openbaring niet gebruiken, want ik weet niet waar het over gaat.’ Wat er gebeurde, was dat ik steeds meer van die dingen terug moest leggen in de kast in mijn hoofd. Ik had een rommellade in mijn brein waar al die stukjes in gegooid moesten worden die niet in het beeld pasten.

Uiteindelijk, na verscheidene jaren, had ik heel wat puzzelstukjes in die lade liggen, allerlei dingen die gewoon niet in het beeld pasten. Op een dag besloot ik alle stukjes eruit te halen, ze te bekijken en te zien of ze misschien op de een of andere manier bij elkaar pasten. Ze pasten niet in mijn beeld, maar misschien pasten ze wel bij elkaar.

Toen ik die stukjes opnieuw begon te bekijken in het licht van elkaar, begon ik te zeggen: ‘Wacht eens, hier begint zich een beeld te vormen.’ Ik probeerde een legpuzzel te maken. Ik dacht dat het een afbeelding van een open plek in het bos was, maar het bleek een paardenweide te zijn. Het was iets totaal anders dan ik dacht. Ik had een bepaald idee van het beeld waar Openbaring over ging, maar ik had al die onderdelen die er niet in pasten. Toch pasten ze wel bij elkaar.

Ik begon me af te vragen: “Misschien klopt mijn hele voorstelling niet. Misschien is er een andere voorstelling waarin alles wel past.” Dat intrigeerde me. Dit was al een flink eind in de jaren tachtig, meer dan tien jaar nadat ik de bediening was ingegaan. Ik was al amillennialist geworden. Ik wist niet dat het zo heette, want niemand anders die ik kende was dat ooit geweest. Door er zelf over na te denken en Schrift met Schrift te vergelijken, was ik amillennialist geworden. Later kwam ik erachter dat het zo heette, en later ontdekte ik dat er anderen waren. Ik wist niet dat er anderen waren. Het maakte me bang. Ik was er behoorlijk van overtuigd dat ik een ketter was geworden en dat ik niet uit het boek Openbaring moest onderwijzen. Ik kon maar beter nooit meer iets over het duizendjarig rijk zeggen, want daardoor zou ik beslist een bepaald stempel krijgen en zou het met mijn bediening gedaan zijn. Dus hield ik me een tijdlang stil over het duizendjarig rijk.

Om een lang verhaal kort te maken: later kwam ik erachter dat dit niet alleen mijn opvatting was. Het was gedurende het grootste deel van de geschiedenis de opvatting van de hele kerk. Daardoor voelde ik me iets beter en kreeg ik het gevoel dat ik ervoor uit kon komen. Maar ik probeerde nog steeds uit te zoeken waar Openbaring over gaat. Met Openbaring 20 had ik geen problemen. De andere hoofdstukken leverden moeilijkheden op.

7

Kennismaking met de idealistische visie

Iemand gaf me een boek met de titel *More Than Conquerors*, van William Hendriksen, een Nederlands-gereformeerde geleerde. Hij was amillennialist, net als ik, maar bovendien had hij een volkomen ander paradigma voor Openbaring. Zijn opvatting was wat wij de idealistische uitleg noemen. Ik had nog nooit van iets anders dan de

futuristische uitleg gehoord, dus dit was intrigerend. De idealistische uitleg, zoals hij die uiteenzette, was heel goed onderbouwd, zeer overtuigend en paste volmaakt bij het amillennialistische standpunt waartoe ik jaren eerder al was gekomen. Het voelde juist. Het voelde alsof het paste.

Na een tijdje begon ik enig onderwijs over Openbaring te geven, maar dan vanuit het idealistische gezichtspunt. Dat is trouwens een zeer bevredigend gezichtspunt. Het is intellectueel bevredigend. Maar ik kende slechts twee uitleggingen: de futuristische uitleg en de idealistische uitleg. Omdat dat de enige mogelijkheden waren die ik kende, was ik er vrij zeker van dat de idealistische uitleg wel de juiste moest zijn. Want in het licht van andere Schriftgedeelten was de futuristische uitleg mij volkomen onzinnig gaan lijken. Dus was ik een idealist.

Iemand gaf me in 1982 of 1983 een boek. Het was een boek van Jay Adams met de titel *The Time Is at Hand*. Jay Adams is een presbyteriaanse auteur en een amillennialist. Hij is over het algemeen geen leraar, prediker of schrijver op het gebied van profetie. Hij is eigenlijk bekend geworden door over Bijbelse counseling te schrijven. In 1970 publiceerde hij een boek met de titel *Competent to Counsel*. Dat was enorm succesvol en bracht in de evangelische kerk een beweging op gang die de Nouthetic Counseling Movement werd genoemd. De school van John MacArthur, Master's Seminary, heeft een hele afdeling voor nouthetische counseling. Jay Adams was de vader van de nouthetische counseling, die in wezen gewoon bestond uit counseling vanuit de Schrift in plaats van vanuit de psychologie. Jay Adams had veel boeken over counseling geschreven en was op dat gebied een soort goeroe. Maar hij had ook een klein boek geschreven over Openbaring en de rede op de Olijfberg, met de titel *The Time Is at Hand*.

8

Jay Adams en de preteristische visie

Hij was een preterist. Hij geloofde dat de eerste helft van Openbaring de val van Jeruzalem beschreef. Hij dacht dat de eerste elf of twaalf hoofdstukken over de val van Jeruzalem gingen. Hij geloofde dat hoofdstuk 12 tot en met 19 over de val van Rome ging. Hij vatte hoofdstuk 20 op dezelfde manier op als ik, wat bevredigend was. Maar

zijn preterisme was voor mij radicaal. Hij was geen idealist en hij was geen futurist. Hij zei dat Openbaring in het verleden al vervuld was, een gedachte die ik enkele jaren eerder nooit zou hebben overwogen. Maar doordat ik idealist was geworden, was ik de dingen in het boek Openbaring niet-letterlijk gaan opvatten. Toen ik me eenmaal had losgemaakt van het idee dat alles letterlijk moest worden opgevat, stond ik ervoor open om over andere mogelijke uitleggingen van de symbolen na te denken. En preterisme was in zekere zin logisch.

Hij zei dat Jeruzalem en Rome de twee vijanden van de vroege gemeente waren. De eerste vervolger van de gemeente was Jeruzalem. Het Sanhedrin had Jezus laten doden, Stefanus gestenigd, Saulus eropuit gestuurd om de gemeente te vervolgen, en hem vervolgens vervolgd toen hij christen werd. De vervolger van de gemeente in Smyrna leek de Joodse gemeenschap daar te zijn. Ook de vervolger van de gemeente in Filadelfia, eveneens in Openbaring, leek de Joodse gemeenschap te zijn. In de begintijd vervolgden Joden de christenen.

Dat is voor ons moeilijk voorstelbaar, want later in de geschiedenis werd de kerk politiek machtig en vervolgde zij Joden. Wij denken eraan dat de Joden onder de kerk veel geleden hebben, en dat hebben ze ook. Maar in de begintijd was dat niet zo. De leden van de gemeente vervolgden niemand, omdat zij toen christenen waren. Christenen vervolgen geen mensen. Institutionele kerken maken er een gewoonte van, maar christenen doen dat niet. De vroege christenen vervolgden geen Joden. Het waren de Joden die de vroege christenen vervolgden, tot ongeveer het jaar 70 na Christus. Daarna werd Rome de werkelijke vervolger van de gemeente. De keizers deden dat.

Volgens Jay Adams laat Openbaring zien hoe God handelt met de twee grote vervolgers van de vroege gemeente, Jeruzalem en Rome, en dat God van plan is hen te oordelen. Hij meende dat Babylon, dat alleen in de tweede helft van Openbaring voorkomt, Rome is. Daarvoor zijn goede argumenten aan te voeren. Petrus brengt in 1 Petrus 5 groeten over van de gemeente in Babylon, en volgens het grootste deel van de overlevering bevond hij zich in Rome. Dat betekent dat hij het woord Babylon misschien als een naam voor Rome gebruikte. Als Openbaring het woord Babylon voor Rome gebruikte, zou dat overeenkomen met wat Petrus deed.

Dat klonk ergens wel aannemelijk. Maar voor mij was het toch nog wat vergezocht. Het was zo nieuw, zo radicaal. Terwijl ik zijn boek las, dacht ik: ‘Dat is interessant. Dat is overtuigend. Dat klinkt logisch.’ Maar toen ik het boek weglegde, dacht ik: ‘Nee, ik denk het niet.’ Het was gewoon te anders, en dus legde ik het terzijde. Ik was blij dat ik wist dat die opvatting bestond. Ik was blij dat ik enkele argumenten voor de preteristische visie kende, maar ik bleef niet helemaal overtuigd. Dus viel ik terug op mijn standaardopvatting, en dat was destijds de idealistische visie.

9

Volledig en gedeeltelijk preterisme

Halverwege de jaren tachtig kreeg ik een boek met de titel *The Parousia*, van J. Stuart Russell. Hij schreef het in de negentiende eeuw. Hij vond het zo controversieel dat hij het aanvankelijk anoniem publiceerde. De eerste uitgave was echter zeer populair en werd goed ontvangen. Daarom bracht hij later een tweede uitgave uit met zijn naam erop en maakte hij bekend wie hij was. Hij was een aanhanger van het volledige preterisme. Dat wist ik niet toen ik zijn boek las. Ik wist alleen dat hij het jaar 70 na Christus op allerlei plaatsen zag waar ik het nooit had gezien. Hij voerde een zeer overtuigend betoog dat de rede op de Olijfberg, een groot deel van Openbaring en zelfs enkele andere passages in het Oude Testament betrekking hadden gehad op het jaar 70 na Christus.

Pas later begreep ik dat hij dacht dat er geen toekomstige wederkomst van Christus was en dat hij geloofde dat alle profetie in het jaar 70 na Christus was vervuld. Dat beschouw ik als een dwaling. Ik geloof niet dat hij daarin gelijk had. Maar ik merkte dat ik het in ongeveer vijftig procent van zijn boek met hem eens was. Hij nam elke plaats in de Bijbel waar het woord *parousia* wordt gebruikt, dat ‘komst’ betekent — de komst van Christus — en liet in elk geval zien dat het naar het jaar 70 na Christus verwees. Zoals ik al zei, was ik het ongeveer de helft van de tijd met hem eens. In ongeveer de helft van de gevallen was zijn redenering heel goed. De andere helft vond ik vergezocht.

Maar vooral door zijn boek te lezen, en daarna natuurlijk enkele andere preteristische boeken die in mijn handen terechtkwamen, leerde ik wat er in het jaar 70 na Christus werkelijk was gebeurd. In de dertig jaar dat ik christen was, waarvan ik er vijftien in de bediening had doorgebracht, had niemand me ooit iets verteld over wat er in het jaar 70 na Christus was gebeurd. Ik wist vaag dat de Romeinen Jeruzalem ergens rond die tijd hadden verwoest, en dat was alles wat ik wist. Ik wist dat er een man was die Josephus heette, een geschiedschrijver die iets had geschreven. Maar ik wist alleen dat hij enkele verwijzingen naar Jezus en dergelijke had gemaakt die nuttig waren voor de christelijke apologetiek. Ik wist eigenlijk niet veel over het werk van Josephus. Ik besepte niet dat Josephus aan de Joodse Oorlog had deelgenomen en er een gedetailleerde geschiedenis van had geschreven.

Deze preteristische schrijvers citeerden Josephus vaak, en dat was een openbaring, want Josephus was geen christen. Hij was een Jood en een getuige van de Joodse Oorlog. Hij had beslist nooit de gelegenheid gehad om het boek Openbaring te zien. Maar veel van de historische passages waarin hij gebeurtenissen uit de Joodse Oorlog beschreef, leken buitengewoon sterke overeenkomsten met Openbaring te vertonen. En zo raakte ik er tamelijk van overtuigd dat Openbaring waarschijnlijk veel te maken had met het jaar 70 na Christus en de verwoesting van Jeruzalem. Ik werd een gedeeltelijk preterist.

10

Ontdekking van de historicistische visie

Tegen die tijd had ik drie verschillende visies aangehangen: eerst de futuristische, daarna de idealistische en nu de gedeeltelijk preteristische visie. Er is nog een vierde visie. Die heb ik niet aangenomen, nog niet. Dat is de historicistische visie. Ik denk niet dat ik die zal aannemen, maar ik dacht: ‘Nou, dan kan ik maar beter alle visies onderzoeken.’

Nu ik wist dat er veel verschillende visies bestonden, ontdekte ik dat de hervormers — al die mannen die protestanten bewonderen, zoals Luther, Zwingli, Calvijn, Wycliffe, Hus en al die hervormers — historicisten waren. Hun benadering van Openbaring

was historicistisch. Ze waren geen futuristen. Ze waren geen idealisten. Ze waren geen preteristen. Ze waren historicisten. En dus dacht ik dat ik die visie maar beter kon onderzoeken.

Ik kon er geen moderne boeken over vinden, behalve boeken die door zevendedagsadventisten waren uitgegeven, en hun interpretaties maakten geen indruk. Maar sommige oudere commentaren, zoals die van Matthew Henry en Adam Clarke, of van enkele andere mannen met wie ik zeer vertrouwd was maar van wie ik de opmerkingen over Openbaring eigenlijk niet had gelezen, bleken historicistisch te zijn. Ik had Barnes' Notes on the New Testament. Barnes, een presbyteriaan, was zo ongeveer de uitvoerigste commentator op het Nieuwe Testament die ik kon vinden. De auteurs van deze commentaren bleken allemaal historicisten te zijn. Het waren klassieke protestantse historicisten, net als de hervormers. Zo raakte ik bekend met die visie en besepte ik dat ook zij een behoorlijk sterk betoog hadden. Het was niet goed genoeg om mij te overtuigen, maar het was behoorlijk sterk.

Tegen die tijd was ik me ervan bewust geworden dat er vier verschillende visies op Openbaring waren: de futuristische, de idealistische, de preteristische en de historicistische visie. Uit ervaring wist ik ook dat minstens drie daarvan een overtuigend betoog konden voeren, of mij in elk geval op een bepaald moment hadden overtuigd. En de historicistische visie, die mij niet had overtuigd, had toch een behoorlijk sterk betoog — sterk genoeg om verscheidene eeuwen lang alle protestanten te overtuigen.

De historicistische visie, die ik nooit heb aangehangen en waarvan ik ook eigenlijk niet verwacht dat ik die ooit zal aanhangen, werd in feite de protestantse visie genoemd. Want vanaf de Reformatie hield iedere protestantse geleerde en prediker vast aan het historicistische betoog, tot er in de negentiende eeuw opnieuw belangstelling ontstond voor de futuristische visie. Waar het uiteindelijk op neerkomt, is dat elk van deze visies door een aantal behoorlijk indrukwekkende mannen is verdedigd. De aanhangers van elke visie meenden dat ze een sterk betoog konden voeren, sterk genoeg om henzelf en vele anderen ervan te overtuigen dat hun visie juist was. Maar ze sloten elkaar allemaal uit. Nou ja, misschien niet.

De idealistische visie kon samengaan met elk van de andere drie, maar de andere drie sloten elkaar beslist uit. Dat is heel verwarrend. Maar omdat ik lang geleden had besloten dat ik Openbaring niet meer hoefde te onderwijzen, kon ik me de luxe veroorloven niet in verwarring te zijn. Ik kon me de luxe veroorloven eenvoudigweg geen standpunt in te nemen. Ik hoefde het niet te weten, omdat ik er geen les over hoefde te geven. Maar ik was wel geïnteresseerd. Het was werkelijk fascinerend om te zien hoe sterk elk van deze visies onderbouwd kon worden.

Toen ik in 1983 in Oregon de Great Commission School begon, was ik bekend geraakt met enkele van deze visies. Ik kende er toen drie en was misschien vaag bekend met de vierde. Op die school moest ik elk jaar het boek Openbaring behandelen, maar alleen omdat ik de hele Bijbel moest behandelen. Ik had Openbaring graag overgeslagen. Dat deed Calvijn ook. Calvijn schreef commentaren op elk boek van de Bijbel, behalve Openbaring. Slimme man. Ik had een school kunnen leiden waar we de hele Bijbel tot en met Judas behandelden, waarna de studenten ergens anders heen hadden moeten gaan om iets over Openbaring te leren. Nou, ik dacht niet dat dat veel studenten zou trekken.

11

Alle vier de visies onderwijzen

Dus zei ik dat we de hele Bijbel zouden behandelen, en dat betekende dat ik verplicht was les te geven over het boek Openbaring. Ik dacht: ‘Hoe kan ik daar les over geven? Ik weet niet wat het betekent.’ Dus besloot ik alle visies te onderwijzen. Ik zou ze naast elkaar zetten, de mensen vertellen wat de argumenten waren en hen zelf een standpunt laten bepalen. Het kon me niet schelen wat ze uiteindelijk zouden geloven. Ik wist niet eens wat ik zelf geloofde. Ik zou hun gewoon alle feiten geven. Op die manier zouden ze later niet boos op me zijn.

Wat ik daarmee bedoelde, is dat ik enigszins boos was op mijn leraren, die me alleen de futuristische visie hadden onderwezen. Ik vond dat niet erg eerlijk. Ze hadden nooit gezegd: ‘Nu gaan we het boek Openbaring behandelen, en wij hangen de futuristische visie aan, die wij als de beste van de verschillende visies beschouwen.’ Ik had zelfs nog

nooit iets gehoord wat daar ook maar op leek. Ze zeiden eenvoudigweg: ‘Het boek Openbaring betekent dit.’ Er werd nooit gesuggereerd dat iemand er ooit anders over had gedacht of dat een intelligent mens ooit een andere visie zou kunnen overwegen.

Toen ik ontdekte dat dit niet zo was, maakte dat me boos. Ik ben niet iemand die snel boos wordt, dus het is niet zo dat ik ontplofte, maar ik voelde me er wel verbitterd door. Ik dacht: ‘Mijn leraren hebben me tekortgedaan. Het heeft me vele jaren gekost om te ontdekken wat zij me hadden kunnen vertellen: dat er verschillende visies zijn. Misschien zou ik inmiddels weten welke juist was als ze me erover hadden verteld. In plaats daarvan moet ik het zelf uitzoeken.’

Ik dacht: ‘Wat ik absoluut niet wil, is dat een groep studenten samen met mij de Bijbel doorneemt en dan jaren later zegt: “Waarom heeft Steve me niets over deze visie verteld? Hoe komt het dat Steve me alleen de visie heeft verteld die hij zelf aanhangt?”’ Een docent indoctrineert niet. Een docent onderwijst. Dus zou ik mijn studenten onderwijzen. Ik zou hun alle vier de visies uitleggen.

Ik ging op zoek naar een boek waarin deze visies met elkaar werden vergeleken, omdat ik dacht dat dat gemakkelijker zou zijn. Ik wilde niet allerlei commentaren moeten raadplegen, want dan zou ik allerlei commentaren moeten lezen om alle visies voldoende gedetailleerd te leren kennen om er les over te kunnen geven. Dus begon ik te zoeken naar een boek waarin de vier visies naast elkaar werden vergeleken. Zo’n boek moest er toch zeker zijn.

Uiteindelijk vond ik meer dan honderd commentaren op Openbaring die in druk verkrijgbaar waren. Een bibliotheek van een Bijbelschool die ik gebruikte voor het onderzoek voor mijn boek, had meer dan honderd commentaren op Openbaring. Blijkbaar had Openbaring heel veel aandacht van geleerden gekregen, maar niemand had ooit de visies naast elkaar vergeleken, zodat een lezer op één opengeslagen bladzijde bij een bepaalde passage deze visie, deze visie, deze visie en deze visie kon zien. Ik dacht: ‘Dit lijkt een enorme omissie. Het kan niet waar zijn. Ergens moet iemand dit gedaan hebben. Het is verdorie tweeduizend jaar geleden. Iemand zal dit toch wel gedaan hebben.’

Er bestaan paralleluitgaven van de evangeliën. Veel mensen hebben paralleluitgaven van de evangeliën samengesteld. Iemand moest toch zeker een paralleluitgave van de visies op Openbaring hebben samengesteld. Het was nog nooit gedaan. Daarom nam ik contact op met verscheidene uitgevers en vroeg ik of ze zo'n boek geschreven zouden willen hebben. Ik vond er één die dat wilde, en dus schreef ik het.

Maar ik wilde het niet schrijven. Openbaring is het boek waarover ik helemaal niets wilde onderwijzen. Het is het boek dat ik wilde negeren, en uiteindelijk werd het het enige boek waarover ik ooit een commentaar heb geschreven. Maar nu kan tenminste niemand zeggen dat ik hem in het ongewisse heb gelaten. Als je geen tijd hebt om mijn commentaar te lezen of het niet wilt kopen, zal ik je mijn visies gratis geven.

12

Een combinatie van interpretaties

Ik wil je nu vertellen wat de vier visies zijn, wat de sterke en zwakke kanten van elk ervan zijn en daarbij natuurlijk zo objectief mogelijk zijn. Ik heb je al iets over mijn voorkeuren verteld, maar nog niet alles. Mijn voorkeur gaat gedeeltelijk uit naar het preterisme en gedeeltelijk naar de idealistische visie. Terwijl we het boek Openbaring doornemen, zal ik in elk afzonderlijk geval mijn standpunt onderbouwen. Een deel van het boek Openbaring vat ik preteristisch op.

Een deel ervan vat ik idealistisch op. Een heel, heel klein deel zou ik, denk ik, futuristisch kunnen noemen, omdat ik wel geloof dat de toekomstige wederkomst van Christus erin staat, maar niet veel. Daar gaat het boek niet hoofdzakelijk over. Ik combineer dus verschillende visies, maar niet willekeurig. Over het algemeen doe ik dat, denk ik, om zeer goede redenen.

Laten we deze visies bespreken. Laten we eerst de historicistische visie bespreken, om de eenvoudige reden dat die, voor zover we kunnen nagaan, de oudste is. Mensen hebben mij gevraagd: „Wat dachten de vroegste christenen over Openbaring?” Het antwoord is dat we dat eigenlijk niet kunnen weten. Ze hebben het ons niet verteld.

Misschien hebben ze erover geschreven, maar hun werken zijn niet bewaard gebleven. Het vroegste commentaar op Openbaring dat bewaard is gebleven, stamt uit de derde eeuw. De daarin gehuldigde visie lijkt in zekere zin op de historicistische visie.

13

Historisme als panorama van de kerk

Wat is de historicistische visie? De historicistische visie is het idee dat God in het boek Openbaring de hele geschiedenis van de kerk van tevoren opschrijft. Hij openbaart aan Johannes het hele tijdperk van de kerk, een panorama van de volledige periode vanaf de tijd van Johannes tot aan de wederkomst van Christus. Terwijl je het boek Openbaring doorloopt, ga je vanaf de tijd van Johannes vooruit door de kerkgeschiedenis. Wanneer je bij het einde komt, ben je bij het einde van de wereld, de wederkomst van Christus. Volgens deze visie gaat het boek dus niet over de toekomst of over het verleden, maar over beide en over alles daartussenin.

Zij geloven dat de zeven zegels, die vroeg in het boek voorkomen, wanneer ze verbroken worden, overeenkomen met het uiteenvallen van het Romeinse Rijk. Sommige historicisten, zoals Adam Clarke, zien daarin mogelijk een verwijzing naar de verwoesting van Jeruzalem. Maar de meeste historicisten denken dat het om het Romeinse Rijk gaat. Het verbreken van de zeven zegels stelt dus het uiteenvallen van het Romeinse Rijk voor, vooral toen het ten prooi viel aan de barbaarse horden: de Goten, de Ostrogoten, de Vandalen, de Hunnen, enzovoort. De ondergang van het West-Romeinse Rijk staat in de zeven zegels.

Dan heb je de zeven bazuinen. Zij geloven dat die ons vertellen over de val van het Oost-Romeinse Rijk, vooral door toedoen van de islamieten, tijdens de mohammedaanse invasies. Constantinopel, de hoofdstad van het Oost-Romeinse Rijk, viel in handen van de islam, van de islamieten, van de volgelingen van Mohammed. Volgens deze visie verwijst de vijfde buis, die de sprinkhanen brengt, naar de moslimhorden die tegen Constantinopel optrokken. Bij de zeven zegels verliezen we dus Rome en het West-Romeinse Rijk. Bij de zeven bazuinen verliezen we Constantinopel en het Oost-Romeinse Rijk.

Te midden daarvan is er aandacht voor de opkomst van het pausdom. Het pausdom kwam aan het einde van de zesde of het begin van de zevende eeuw op. De historicist gelooft dat het pausdom in het beest wordt voorgesteld. Het beest in Openbaring 13 is het pausdom en vervolgt de heiligen. Die heiligen zouden alle mensen zijn die van de Rooms-Katholieke Kerk afweken.

14

De dag-voor-een-jaarregel

Een van de dingen die de historicistische visie beweert, is dat het boek Openbaring een profetische regel volgt die de dag-voor-een-jaarregel wordt genoemd. Een jaar voor een dag, of een dag voor een jaar, betekent dat wanneer je over een dag leest, daarmee in werkelijkheid een jaar wordt bedoeld. Zij zeggen dat dit in het Oude Testament wordt vastgesteld. Waar? Ze geven altijd twee voorbeelden. Geen goede voorbeelden, maar het zijn de twee voorbeelden die ze altijd geven. Meer kunnen ze niet geven.

Het ene voorbeeld is de keer dat Mozes de twaalf verspieters eropuit stuurde om het land Kanaän te verkennen. Dat deden ze veertig dagen lang. Toen het volk in opstand kwam, zei God:

Overeenkomstig het aantal dagen dat u dat land verkend hebt, veertig dagen, voor elke dag een jaar, zult u uw ongerechtigheden dragen, veertig jaar lang, en u zult van Mij tegenstand ondervinden.

NUMERI 14:34

Daar zien we dus een jaar voor een dag. Ieder weldenkend mens zou moeten kunnen inzien dat het weliswaar waar is dat ze voor elke dag dat ze het land verkenden een jaar van rondzwerven kregen, maar dat dit op geen enkele manier een regel voor de uitleg van profetie vaststelt. Het is niet eens relevant.

Het andere voorbeeld dat ze geven, is relevanter. Ezechiël kreeg de opdracht om 390 dagen op zijn ene zij te liggen en veertig dagen op zijn andere zij. Hem werd gezegd dat elk van die dagen een jaar voorstelde. Driehonderdnegentig dagen stelden 390 jaar van oordeel over Juda voor, en veertig dagen stelden veertig jaar van oordeel over Israël voor, als ik het me goed herinner. Elke dag dat hij op zijn zij lag, stelde een jaar van Gods oordeel voor. Dat is natuurlijk een werkelijke overeenkomst in een profetische handeling. Het is echter bij lange na niet voldoende om het beginsel vast te stellen dat we profetie op deze manier zouden moeten uitleggen. Niemand doet dat met ook maar een van de andere getallen in profetieën. Toch hebben deze twee dingen de historicisten ertoe aangemoedigd te zeggen dat een dag gelijkstaat aan een jaar.

15

Tijdrekeningen en de Grote Teleurstelling

Dit komt hun goed van pas bij de sprinkhanen, die de mensen vijf maanden lang kwellen. Een maand telt dertig dagen. Op de Joodse kalender zijn dat 150 dagen. Zij wijzen op een begin- en eindpunt van de islamitische aanvallen en invasies en van de ondergang van Constantinopel. Volgens hun berekening beslaat dat precies 150 jaar. De sprinkhanen kwellen de mensen 150 dagen, oftewel vijf maanden.

Ze passen dit ook toe op het pausdom. De godslasteringen van het beest gaan tweeënveertig maanden door, oftewel 1.260 dagen. Als dat letterlijk bedoeld is, is dat drieënhalf jaar. Maar de historicisten zeggen dat het om 1.260 jaar gaat, niet om dagen. Uitgaande van de opkomst van het pausdom rond het jaar 600 na Christus, onder paus Gregorius de Grote, rekenden ze daarom 1.260 jaar vooruit. Ze zeiden dat het pausdom ergens rond het jaar 1860 ten val zou komen. Dat kwam doordat het pausdom slechts 1.260 jaar zou blijven bestaan. Je kunt begrijpen waarom de historicistische visie met zo'n berekening tot in de negentiende eeuw kon voortbestaan, maar sindsdien is ze vrijwel uitgedoofd.

De zevendedagsadventisten zijn voortgekomen uit een beweging onder leiding van William Miller. De millerieten waren historicisten, zoals de zevendedagsadventisten dat nog steeds zijn. Maar de millerieten gebruikten deze berekeningen om precies de dag te berekenen waarop Jezus zou terugkomen en het pausdom zou oordelen. De

millerieten verkochten hun bezittingen, trokken witte gewaden aan, gingen de heuvels in en wachtten tot Jezus terugkwam. Dat Hij niet terugkwam, wordt in de kerkgeschiedenis de Grote Teleurstelling genoemd. Dat is de vakterm die historici gebruiken voor de ontgoocheling van de millerieten toen Jezus niet terugkwam. Op de een of andere manier heeft de Kerk van de Zevendedagsadventisten dat overleefd. De millerieten niet.

De zevendedagsadventisten zijn zo ongeveer de enige groep die tegenwoordig nog historicistisch is. Ze adverteren in wasserettes met kleurrijke posters waarop staat: „Seminar over Openbaring”, met afbeeldingen van draken en dergelijke erop: „Kom naar ons seminar en leer meer over het boek Openbaring.” Als je naar een van hun seminars over Openbaring gaat, leer je de historicistische benadering kennen. Om die ergens anders te leren kennen, moet je oudere protestantse commentaren van vóór de negentiende eeuw raadplegen. De historicistische visie bestaat namelijk eigenlijk niet meer, behalve onder de zevendedagsadventisten. Hun interpretatie is lang niet zo zinnig als die in sommige andere commentaren die deze visie aanhingen.

16

Historische parallellen bij Barnes

De historicistische visie heeft veel sterke punten. Een niet onbelangrijk sterk punt is dat veel gebeurtenissen in de geschiedenis die verband hielden met de val van het Romeinse Rijk, zowel wat getallen als details betreft overeenkomen met sommige visioenen in Openbaring. Albert Barnes was bijvoorbeeld een zeer grondige commentator in Barnes' Notes on the New Testament. Hij was een presbyteriaanse predikant die iedere ochtend enkele uren besteedde aan het schrijven van, naar ik aanneem, een paar bladzijden met aantekeningen. Hij liet een reeks boeken na die een ongelooflijk grondig commentaar vormen.

Toen ik mijn boek schreef, las ik zijn commentaar op Openbaring. In zijn inleiding zegt hij: „Toen ik het op me nam dit commentaar op Openbaring te schrijven, besloot ik dat ik geen bepaalde visie zou innemen. Ik wist dat er verschillende visies bestonden

en ik nam me voor dat ik geen visie zou innemen. Ik zou alleen bespreken wat er staat en wat het betekent. Niet in termen van de vervulling, maar wat de woorden betekenen, enzovoort.” Hij probeerde interpretatie te vermijden.

Maar hij zegt: „Toen ik Gibbons Opkomst en ondergang van het Romeinse Rijk las, kon ik niet anders dan getroffen worden door de bijna woordelijke parallellen met het boek Openbaring.” Edward Gibbon was de grote historicus van het Romeinse Rijk en was geen christen. Hij was zelfs een zeer vijandige, antichristelijke historicus. Maar hij schreef De opkomst en ondergang van het Romeinse Rijk. Predikant Barnes zegt: „Ik kon me niet houden aan mijn voornemen om niet te interpreteren. Ik moest deze visie wel innemen.” In zijn hele commentaar koos hij voor de historicistische visie. Wanneer hij dingen uit Openbaring bespreekt, citeert hij Gibbon en andere historici en geeft hij details. Het zijn indrukwekkende parallellen. Er zijn redenen waarom de knapste koppen in de protestantse kerk geloofden dat dit de juiste visie was.

17

Zwakke punten van het historisme

Maar ze gingen ook van bepaalde aannames uit. De dag-voor-een-jaarregel heeft bijvoorbeeld eigenlijk niet bijzonder veel grond. Hun voorspellingen kwamen in de negentiende eeuw natuurlijk niet uit, en daarom is deze visie vrijwel terzijde geschoven.

Ze dachten dat de zeven schaaloordelen, die in Openbaring de zeven laatste plagen worden genoemd, de Franse Revolutie waren. Ze voerden goede redenen aan om dat te denken. Het probleem is dat Openbaring in dat geval eindigde bij de Franse Revolutie, rond dezelfde tijd dat Amerika werd gesticht. De afgelopen 250 jaar zijn dus blijkbaar onbeduidend geweest en niet het vermelden waard. De laatste oordelen kwamen over Frankrijk, of eigenlijk over het pausdom in Frankrijk. Er zijn dingen aan de historicistische visie die uiteindelijk gewoon niet bleken te kloppen.

Je zult nu nauwelijks nog historicisten vinden, hoewel deze visie ooit de protestantse visie werd genoemd. Ze werd zelfs vóór de protestantse Reformatie al aangehangen door Hus en Wycliffe, en zelfs door sommige katholieke orden, zoals de franciscaner

orde. De franciscaner orde geloofde dat de paus de antichrist was, en dat was voordat er een Reformatie was. Het waren katholieken. De visie was niet alleen voor protestanten overtuigend, maar ze was officieel wel de protestantse visie.

Nu is ze grotendeels verdwenen. Het is heel interessant om erover te lezen, maar ik merk dat ik haar niet serieus kan nemen. Dat had ik waarschijnlijk wel gedaan als ik in 1812 had geleefd in plaats van in 2012. Dat is de historicistische visie, en veel indrukwekkende mensen hingen haar aan: in wezen iedereen die geen katholiek was, en ook veel katholieken. De katholieken moesten met een antwoord komen, en hun antwoord bestond uit preterisme en futurisme.

18

Preterisme en de val van Jeruzalem

Laten we nu de preteristische visie bekijken. Het woord „preterist”, dat afkomstig is van het Latijnse woord praeter, betekent „verleden”. Als we spreken over de futuristische visie, betekent dat dat Openbaring over de toekomst gaat. De preteristische visie zegt dat Openbaring over het verleden gaat. Welk verleden? Dat zou eigenlijk niet uitmaken. Als je gelooft dat Openbaring op enig moment in het verleden is vervuld, dan ben je een of ander soort preterist, want „preterist” is niet specifiek. Het betekent alleen dat de vervulling in het verleden ligt. Net zoals niet alle futuristen het precies eens zijn over de details van de toekomstige vervulling, zijn preteristen het niet allemaal precies eens over de details van de vervulling in het verleden. Zoals ik al zei, geloofde Jay Adams, de eerste preterist die ik ooit tegenkwam, dat het eerste deel van Openbaring werd vervuld bij de val van Jeruzalem en het tweede deel bij de val van Rome. Beide gebeurtenissen liggen nu in het verleden, en daarom is dat werkelijk een preteristische visie. J. Stuart Russell daarentegen, de volgende preterist van wie ik werk las, geloofde dat het geheel in het jaar 70 na Christus werd vervuld. Je zult onder preteristen dus verschillende visies aantreffen.

De opvatting die tegenwoordig onder preteristen het meest in zwang is, en die zo ongeveer centraal staat als je boeken van preteristen koopt of hun werk op internet leest, is 70 na Christus. Daar is een goede reden voor, want veel dingen in Openbaring

lijken overeen te komen met Mattheüs 24, dat Jezus Zelf in verband bracht met 70 na Christus. Jezus zei dat de tempel verwoest zou worden. We weten wanneer dat gebeurde: in 70 na Christus. De discipelen zeiden:

Wanneer zullen deze dingen gebeuren?

MATTHEÛS 24:3

Hij hield de rede op de Olijfberg en besloot met de woorden:

Voorwaar, Ik zeg u: Dit geslacht zal zeker niet voorbijgaan, totdat al deze dingen gebeurd zijn.

MATTHEÛS 24:34

Hij had het precies goed. Veertig jaar later werd de tempel verwoest, en er bleef niet één steen op de andere staan.

Het was een van de nauwkeurigste voorspellingen van Jezus. Niet dat een van Zijn voorspellingen onnauwkeurig was, maar deze was specifiekere dan alle andere. Het is ongebruikelijk dat een profeet vertelt wanneer zijn profetieën vervuld zullen worden. Het komt wel voor, maar het is ongebruikelijk. Jezus zei dat dit binnen deze generatie zou gebeuren. Het gebeurde helemaal aan het einde daarvan, maar wel binnen die generatie.

Ironisch genoeg hebben atheïsten Jezus' uitspraak soms aangehaald:

Voorwaar, Ik zeg u: Dit geslacht zal zeker niet voorbijgaan, totdat al deze dingen gebeurd zijn.

MATTHEÛS 24:34

om te zeggen: 'Zie je wel, Jezus had het mis. Hij is niet teruggekomen.' Maar atheïsten zijn futuristen. Zij denken dat Jezus sprak over de toekomst, het einde van de wereld, en dat gebeurde niet in die generatie. Maar als Hij sprak over de val van Jeruzalem, wat Hij duidelijk deed, aangezien Hij het had over de verwoesting van de tempel, dan had Hij precies gelijk. Preteristen hebben de meeste reden om vol bewondering

verbaasd te zijn over Jezus. We hebben namelijk een verbazingwekkend nauwkeurige voorspelling die Hij deed over dingen die na Zijn dood zouden gebeuren, maar nog binnen de generatie van degenen die Hem hoorden.

19

Jeruzalem en het einde van het oude verbond

Openbaring lijkt zeer nauw overeen te komen met Mattheüs 24. De rede op de Olijfberg in Mattheüs 24 heeft in feite parallellen in Mattheüs, Markus en Lukas, maar niet in Johannes. Het Evangelie van Johannes laat de rede op de Olijfberg weg. Eén theorie is dat Johannes het niet nodig vond die op te nemen. Hij had het boek Openbaring al geschreven, en daarin werd hetzelfde terrein behandeld. Die theorie kan juist zijn, want ik denk dat Openbaring vóór het Evangelie van Johannes geschreven is. Maar dat zullen we elders bespreken.

Mijn punt hier is dat de val van Jeruzalem een zeer belangrijk keerpunt in de geschiedenis was, in Gods heilsgeschiedenis. God sloot een nieuw verbond en moest het oude afschaffen. De Joden die eraan vasthielden het oude verbond in stand te houden en weigerden het nieuwe binnen te gaan, moesten dat verbond weggevaagd zien worden. De schrijver van Hebreeën, die blijkbaar kort vóór de verwoesting van Jeruzalem schreef, zegt in Hebreeën 8:13:

Als Hij spreekt van een nieuw verbond, heeft Hij daarmee het eerste voor verouderd verklaard. En wat oud is verklaard en wat veroudert, staat op het punt te verdwijnen.

HEBREEËN 8:13

Daarna zegt hij:

Wat verouderd is, staat op het punt te verdwijnen.

Dat wil zeggen, hij voorspelde dat het oude verbond en alles wat daarbij hoorde spoedig weggevaagd zouden worden, omdat het nu verouderd was.

Dat is geen kleine verandering. De tempel en de Joodse orde vormden tenslotte 1.400 jaar lang de door God ingestelde manier waarop mensen Hem moesten aanbidden en tot Hem konden naderen. Daar kwam een einde aan, en iets nieuws kwam ervoor in de plaats. Dat is geen geringe overgang. Het is de moeite waard die te noemen.

Het is zelfs zozeer de moeite waard die te noemen, dat Jezus in Lukas 21, toen Hij de belegering van Jeruzalem door de Romeinen beschreef, zei:

Want dit zijn dagen van wraak, opdat al wat geschreven staat, vervuld wordt.

LUKAS 21:22

Jezus gaf aan dat de verwoesting van Jeruzalem door de Romeinen de vervulling zou zijn van alles wat geschreven stond. Hij sprak niet over Openbaring, want dat boek was nog niet geschreven. Hij sprak over profetie uit het Oude Testament. Maar als alles wat in het Oude Testament geschreven stond in die gebeurtenis werd vervuld, maakt dat haar tot een behoorlijk belangrijke gebeurtenis. Misschien belangrijk genoeg om er een heel nieuwtestamentisch boek over te schrijven.

Daarom geloven de meeste preteristen tegenwoordig dat Openbaring de val van Jeruzalem beschrijft, kort na de tijd waarin het boek geschreven werd. Daarom is, zoals ik eerder zei, de datum waarop het geschreven werd zo belangrijk voor preteristen. Als de huidige meerderheidsopvatting juist is en Openbaring in 96 na Christus werd geschreven, voorspelde het beslist niet de val van Jeruzalem. Die had immers al een kwart eeuw eerder plaatsgevonden. Maar als het tijdens de regering van Nero werd geschreven, dan werd het vóór 70 na Christus geschreven.

20

De aangekondigde spoedige vervulling

Het sterkste punt van deze specifieke opvatting zijn de vele verwijzingen in het boek die bevestigen dat de profetieën ervan op het punt stonden vervuld te worden toen het geschreven werd. Het boek is gericht aan echte mensen die leefden in de tijd waarin Johannes schreef. Het waren echte gemeenten. Dit was een brief die aan enkele

gemeenten werd geschreven, gemeenten waarmee Johannes een band had. Jezus stuurde hun via Johannes een boodschap. Die boodschap ging over dingen die zouden gebeuren, maar niet zomaar over dingen die zouden gebeuren. Het ging over dingen die spoedig zouden gebeuren. Dat wordt herhaaldelijk bevestigd.

In Openbaring 1:1 staat:

Openbaring van Jezus Christus, die God Hem gegeven heeft om Zijn dienstknechten te laten zien wat spoedig moet geschieden, en Hij heeft die door Zijn engel gezonden en aan Zijn dienstknecht Johannes te kennen gegeven.

OPENBARING 1:1

Helemaal aan het einde van Openbaring 1:3 staat:

Zalig is hij die leest en zijn zij die horen de woorden van de profetie, en die in acht nemen wat daarin geschreven staat, want de tijd is nabij.

OPENBARING 1:3

Openbaring 1:19 is in de meeste Engelse vertalingen die ik heb gezien niet erg goed vertaald, maar als je wilt, kun je dit opzoeken in Griekse interlineaire vertalingen. Er zou moeten staan:

Schrijf nu op wat u hebt gezien, en wat is, en wat hierna zal geschieden.

OPENBARING 1:19

De meeste vertalingen zeggen 'zal gebeuren', maar in het Grieks staat feitelijk 'staat op het punt te gebeuren'.

De lezers uit de eerste eeuw krijgen de verzekering dat de toekomstige gebeurtenissen die in Openbaring zijn opgetekend, op het punt staan te gebeuren. De tijd is nabij. De tijd is kort. Nog indrukwekkender dan dat alles lijkt het feit dat Johannes, wanneer hij

in Openbaring 13:18 het getal van het beest als 666 geeft, denkt dat zijn lezers, als ze verstandig zijn, kunnen uitrekenen wie het is. Hij zegt:

Hier is de wijsheid: wie verstand heeft, laat hij het getal van het beest berekenen, want het is een getal van een mens, en zijn getal is zeshonderdzesenzestig.

OPENBARING 13:18

Als zijn lezers dit getal konden berekenen en konden uitzoeken wie het beest is, dan moet het beest een tijdgenoot zijn. Het beest moet iemand zijn die in die tijd leefde. Daarom moet de vervulling van die hoofdstukken over het beest spoedig hebben plaatsgevonden, binnen het leven van de man die zij aan de hand van die aanduiding, 666, zouden herkennen. Het zou wijzen op een spoedige vervulling.

21

Openbaring tegenover Daniëls verzegeling

Wat in dit verband de meeste indruk op mij maakt, is Openbaring 22:10. In zekere zin lijkt het alleen maar een herhaling van een van de eerdere uitspraken, maar het heeft een ander kenmerk dan de andere. In Openbaring 22:10 zei een engel tegen Johannes:

En hij zei tegen mij: Verzegel de woorden van de profetie van dit boek niet, want de tijd is nabij.

OPENBARING 22:10

Dit is niet de eerste keer dat die formulering voorkomt. Ze stond zelfs aan het einde van hoofdstuk 1, vers 3. Maar wat hier nieuw is, is deze regel:

Sluit dit boek niet af, want het is bijna zover.

Dit vormt een duidelijk contrast met Daniël, hoofdstuk 12. Aan het einde van Openbaring krijgt Johannes te horen dat hij het boek niet moet verzegelen. Aan het einde van Daniël krijgt Daniël te horen dat hij zijn boek moet verzegelen. Weet je waarom? Omdat de tijd niet nabij was. In hoofdstuk 12 vroeg Daniël:

Ik echter, ik hoorde het wel, maar ik begreep het niet. En ik zei:
Mijn Heere, wat zal het einde hiervan zijn?

DANIËL 12:8

De engel zei tegen hem:

Verzegel het maar. Ga heen en maak je er niet druk om. Je zult oud worden, sterven en begraven worden, en aan het einde zul je opstaan. Maar veel later zal de kennis toenemen en zal dit worden ontsloten. Dan zullen de mensen het begrijpen, maar niet in jouw tijd. Het zal nog niet meteen vervuld worden.

DANIËL 12

22

Waarom nabij geen millennia betekent

Volgens 1 Petrus 1:10–12 vond de vervulling in de eerste eeuw plaats. Daniëls profetie zag uit naar de vestiging van de gemeente en blijkbaar naar de verwoesting van Jeruzalem. Daniël voorspelde dus dingen die ongeveer vijfhonderd of misschien zeshonderd jaar na zijn eigen tijd zouden plaatsvinden. Dat lag ver genoeg in de toekomst om het boek te verzegelen. Het zou niet onmiddellijk relevant zijn. Er zat een tussenperiode van zeshonderd jaar tussen.

Toch willen sommige mensen ons laten geloven dat er een tussenperiode van tweeduizend jaar zit tussen het schrijven van Openbaring en de vervulling van de visioenen ervan. De futuristische visie houdt dus in dat ze zelfs nu nog niet vervuld

zijn. Ze stonden dus in geen enkel opzicht op het punt plaats te vinden toen Johannes het schreef. De tijd was niet nabij. De tijd was niet aanstaande. Het lag minstens tweeduizend jaar in de toekomst, zo niet langer. Toch kreeg hij te horen:

En hij zei tegen mij: Verzegel de woorden van de profetie van dit boek niet, want de tijd is nabij.

OPENBARING 22:10

Maar Daniël moest zijn boek verzegelen omdat de tijd niet nabij was. De profetieën van Daniël lagen zeshonderd jaar in de toekomst. Dat is heel ver in de toekomst, maar tweeduizend jaar is vlak om de hoek? Niet waarschijnlijk.

Natuurlijk gaan de futuristen wel op deze verzen in. Zij zeggen: „Wanneer er staat dat de tijd nabij is, betekent dit vanuit Gods gezichtspunt. We moeten bedenken dat één dag voor de Heere als duizend jaar is en duizend jaar als één dag. Dus als er tweeduizend jaar verstreken zijn, zijn dat voor God maar een paar dagen. De tijd was werkelijk nabij.”

Maar we zouden eerst eens goed moeten nadenken voordat we argumenten naar voren brengen, vooral als we hopen er mensen mee te overtuigen. Openbaring is niet aan God geschreven. Het is aan mensen geschreven. Wanneer hun wordt verzekerd dat deze dingen op het punt staan te gebeuren, zouden zij beslist niet denken dat dit betekent dat het pas over een paar duizend jaar zal gebeuren. Want een paar duizend jaar is voor geen enkel mens vlak om de hoek. Voor God misschien. Maar voor God kan een miljoen jaar wel vlak om de hoek zijn. Met andere woorden, als Hij zegt dat het vanuit Gods gezichtspunt niet erg ver weg is, dan vertelt Hij ons helemaal niets. Vanuit Gods gezichtspunt kan het duizend jaar, een miljoen jaar of een miljard jaar zijn. Hij bevindt Zich in de eeuwigheid. Wat maakt het Hem uit? Vanuit Zijn gezichtspunt is alles nabij. Met andere woorden, als je die informatie wilt overbrengen, kun je beter helemaal niets zeggen. Want door te zeggen dat het nabij is, wek je de indruk dat het vanuit ons gezichtspunt nabij is, vanuit het gezichtspunt van de lezer. Het is erg misleidend als het betekent: „O, vanuit Gods gezichtspunt.” Waarom zou iemand dingen vanuit Gods gezichtspunt meten?

Wanneer de Bijbel zegt:

en wierp hem in de afgrond, en sloot hem daarin op en verzegelde die boven hem, opdat hij de volken niet meer zou misleiden, totdat de duizend jaar tot een einde gekomen zouden zijn. En daarna moet hij een korte tijd worden losgelaten.

OPENBARING 20:3

betekent dat dan enkele duizenden jaren? Ik denk het niet, want de lange tijd dat hij gebonden is, duurt maar duizend jaar. Een korte tijd moet kort zijn in vergelijking met duizend jaar. Het is niet realistisch om te suggereren dat God deze lezers zou vertellen:

Openbaring van Jezus Christus, die God Hem gegeven heeft om Zijn dienstknechten te laten zien wat spoedig moet geschieden, en Hij heeft die door Zijn engel gezonden en aan Zijn dienstknecht Johannes te kennen gegeven.

OPENBARING 1:1

en dat het boek niet mag worden afgesloten omdat het bijna zover is, terwijl Hij in werkelijkheid bedoelt dat het ongeveer vijftig of meer generaties na hun tijd zal gebeuren. Met andere woorden, het is voor hen totaal niet relevant, maar Hij spreekt alsof het van levensbelang voor hen is, alsof het vlak voor de deur staat.

23

Relevantie voor de eerste lezers

Als dit vóór het jaar 70 na Christus geschreven is, en als het de val van Jeruzalem beschrijft — een gedachte waarvoor veel te zeggen valt wanneer we het boek doorlopen — dan stond dit inderdaad op het punt te gebeuren. Dan hoeven we geen vindingrijke manieren te bedenken om die duidelijke, gewone en veelvuldig voorkomende uitspraken weg te verklaren.

Dit zijn enkele voordelen van de preteristische visie. Ze geeft betekenis aan de passages over een nabije vervulling waar we zojuist naar keken. Ze maakt het boek relevant voor de oorspronkelijke lezers. Stel je voor. Als de futuristische visie juist is, is het boek niet relevant voor de lezers. Misschien is het zelfs niet relevant voor ons. We weten niet of wij in de tijd van de vervulling leven. Maar als de meeste futuristen gelijk hebben — en dat zijn de aanhangers van de bedelingenleer — worden wij rond hoofdstuk 4, vers 1 hiervandaan opgenomen. Dat betekent dat ongeveer tachtig procent van het boek nooit voor enige christen relevant is. Want alle christenen die er in de laatste dagen nog zijn, verdwijnen in hoofdstuk 4. Alles daarna is irrelevant.

Wat vreemd dat God zoiets zou doen: zoveel tijd besteden aan het geven van een boodschap in geheimtaal die ons tweeduizend jaar lang in verwarring brengt, terwijl we, zodra we de code hebben gekraakt, ontdekken dat die nooit iets met enige christen te maken heeft. Dit gaat over bepaalde mensen die niet behouden zijn en de grote verdrukking ingaan. Ik weet het niet. God zou dat kunnen doen. Het klinkt alleen niet erg logisch. Het lijkt waarschijnlijker dat een brief relevant zou zijn voor zijn lezers. Alle andere brieven in de Bijbel zijn dat. Volgens de preteristische visie zou dat ook hier zo zijn.

Ze zou overeenstemmen met de rede op de Olijfberg. Nogmaals, er zijn veel parallellen tussen de rede op de Olijfberg en het boek Openbaring. En van de rede op de Olijfberg wordt gezegd dat die in de eerste generatie vervuld zou worden, bij de verwoesting van Jeruzalem. Dat zou dus een logisch gevolg zijn.

24

Historische parallellen en hun grenzen

Ze stemt op indrukwekkende wijze overeen met de geschiedenis van de Joodse Oorlog die Josephus heeft opgetekend. Dat heb ik je eerder verteld. Ik wist niet veel over de Joodse Oorlog totdat ik een groot deel van de geschriften van Josephus onder ogen kreeg. En ik moest toegeven dat er beslist indrukwekkende parallellen zijn. Maar bedenk natuurlijk dat de historicistische visie indrukwekkende parallellen vindt tussen Openbaring, de val van Rome en Gibbon. Iedereen kan indrukwekkende parallellen vinden.

Er zijn hele organisaties die al tientallen jaren radioprogramma's uitzenden, en in ieder programma vinden ze indrukwekkende parallellen tussen Openbaring en wat er maar in de kranten staat. Ik herinner me dat ik, toen ik jong was, naar zo'n bediening luisterde. Het leek erop dat deze mannen bijna iedere keer dat ze op de radio waren, zeiden: 'Alles in de wereld, in de geopolitieke situatie, staat op zijn plaats. Alles staat precies zo opgesteld als de Bijbel zei dat het in de laatste dagen zou zijn.'

Tot ieders verbazing viel de Sovjet-Unie in de jaren tachtig uiteen. Het IJzeren Gordijn verdween. Alles veranderde. Ik wilde de volgende dag weer luisteren om te horen wat ze daarover zouden zeggen, want daarvoor stond alles precies zo opgesteld als de Bijbel zei dat het in de laatste dagen zou zijn. Ik stemde de volgende dag af. Ze zeiden: 'Door de val van de Sovjet-Unie staat alles nu precies zo opgesteld als de Bijbel zegt dat het in de laatste dagen zal zijn.' Dus dacht ik: 'Ik denk dat, wat er ook gebeurt, het precies is wat de Bijbel zei dat er zou gebeuren.'

Zo zijn de futuristen, de historicisten en de preteristen allemaal in staat om indrukwekkende parallellen met het boek Openbaring te vinden in welke tijd ze ook denken dat het betrekking heeft. Maar laat dit genoeg zijn: misschien denk je: 'Op andere gronden zou ik de preteristische visie wel aannemelijk vinden, maar ik weet niet of ook maar iets hiervan ooit gebeurd is.' De geschiedschrijver Josephus zei dat het gebeurd is, en hij wist niet eens dat het boek Openbaring geschreven was.

Als deze visie juist is, maakt ze natuurlijk de passages over de keizer begrijpelijk: de toenmalige keizer, het getal 666. Ik heb je deze informatie zojuist gegeven.

25

De vroege datering als voorwaarde

Deze positie heeft ook nadelen. Eén daarvan is dat ze een datering vóór het jaar 70 na Christus vereist. Dat is het grootste nadeel. Het is het enige echte nadeel van de preteristische visie, maar het is geen klein nadeel. Deze benadering kan alleen juist zijn als het boek vóór de val van Jeruzalem geschreven is. En toch is die datering, hoewel ze omstreden is, niet de meerderheidsopvatting.

De meerderheid van de geleerden is van mening dat het later geschreven is. Maar anderhalve eeuw geleden was dat niet de meerderheidsopvatting, en daarom zijn meerderheidsopvattingen misschien niet zo belangrijk. De waarheid wordt nooit door een meerderheid van stemmen bepaald. Hoewel de meerderheid van de hedendaagse geleerden denkt dat Openbaring na het jaar 70 geschreven is, staat dat niet onomstotelijk vast. Er zijn zelfs enkele zeer goede argumenten voor de vroege datering. Dat zou dus het belangrijkste punt van zorg zijn.

Critici van deze opvatting beweren dat die een dubieus verleden heeft. Het is namelijk algemeen bekend dat de protestanten in heel Europa de historicistische opvatting verkondigden en de paus de antichrist noemden. Er was toen een jezuïet, Luis de Alcazar, die een pro-rooms-katholiek boek publiceerde waarin hij zei dat het boek Openbaring over de val van Jeruzalem en de val van Rome ging. Hij huldigde een opvatting die sterk leek op die van Jay Adams: het eerste deel van het boek Openbaring ging over de val van Jeruzalem en het tweede deel over de val van Rome. Luis de Alcazar, een rooms-katholiek die ongetwijfeld min of meer schreef om de reputatie van de paus te verdedigen — dat hij niet de antichrist was — zei: ‘Nee, het boek Openbaring is niet wat de protestanten zeggen. Het gaat in feite over dingen die lang geleden vervuld zijn.’

26

Preterisme bij vroege kerkschrijvers

Nu is het waar dat Luis de Alcazar de preteristische opvatting naar voren bracht om de paus te verdedigen tegen de beschuldigingen van de historicisten. Maar die opvatting is niet bij hem ontstaan. We hebben bewijs dat deze opvatting duizend jaar vóór Alcazar al onder de kerkvaders bestond. Er waren twee oude kerkelijke schrijvers die Andreas en Arethas heetten. Andreas en Arethas waren twee oude schrijvers uit de zevende eeuw, duizend jaar vóór Luis de Alcazar, die commentaren op Openbaring schreven. We hebben hun volledige commentaren niet. We hebben citaten daaruit in andere werken.

Maar Arethas schreef bijvoorbeeld over Openbaring, hoofdstuk 7, vers 1, over de verzegeling van de 144.000. Arethas zei: ‘Hier werd de evangelist dus duidelijk getoond wat de Joden zou overkomen in hun oorlog tegen de Romeinen, als vergelding voor het lijden dat Christus was aangedaan.’ En dezelfde auteur schreef over Openbaring, hoofdstuk 7, vers 4: ‘Toen de evangelist deze godsspraken ontving, was de verwoesting waarin de Joden verwickeld zouden raken nog niet door de Romeinen aangericht.’

Nu is dit maar één schrijver. We hebben geen reden om te geloven dat dit noodzakelijkerwijs de meerderheidsopvatting van zijn tijd was, maar dat kan wel zo zijn geweest. We weten het niet. Maar hij zei allereerst dat Jeruzalem nog niet gevallen was toen Openbaring werd geschreven. Met andere woorden, hij zei dat het vóór het jaar 70 na Christus geschreven was, wat afweek van wat de meeste mensen uit Irenaeus meenden op te maken. Hij zei ook dat Openbaring 7:1 ging over de ramp die door de Romeinen over de Joden zou komen. We zien dus wel degelijk dat een preteristische opvatting werd verdedigd door ten minste één auteur, duizend jaar vóór Alcazar. Alcazar kan verdachte motieven hebben gehad om deze opvatting te bevorderen, maar zij is niet bij hem ontstaan.

Wat de rede op de Olijfberg betreft, die op het boek Openbaring lijkt, paste Eusebius, de kerkhistoricus, haar beslist toe op het jaar 70 na Christus. Ik heb een citaat uit zijn Kerkgeschiedenis, geschreven in het jaar 325 na Christus, waarin hij over Mattheüs 24 spreekt. Eigenlijk spreekt hij over de val van Jeruzalem. De historicus beschrijft hoe Rome Jeruzalem in het jaar 70 na Christus verwoestte. Hij schreef dit: ‘Het is passend om aan deze verslagen de ware voorzegging van onze Zaligmaker toe te voegen, waarin Hij juist deze gebeurtenissen voorzegde. Zijn woorden luiden als volgt:’

Maar wee de zwangeren en de zogenden in die dagen! En bid dat uw vlucht niet zal plaatsvinden in de winter en ook niet op een sabbat. Want dan zal er een grote verdrukking zijn, zoals er niet geweest is vanaf het begin van de wereld, tot nu toe, en zoals er ook nooit meer zijn zal.

MATTHEÛS 24:19-21

Hij citeert natuurlijk Mattheüs 24, de verzen 19 tot en met 21.

De christelijke historicus legt in het jaar 325 na Christus de val van Jeruzalem vast en zegt dat hierdoor de ware voorzeggung van Jezus vervuld werd. Hij noemde dat de grote verdrukking. Hij citeert de rede op de Olijfberg. Hij citeert Openbaring niet, maar daar is een reden voor. Eusebius schreef in feite voordat Openbaring in de canon van de Schrift werd opgenomen, en hij aanvaardde de canoniciteit ervan niet. Eusebius zelf behoorde tot degenen die geen voorstander waren van opname van Openbaring in de canon. Dus natuurlijk zou hij Openbaring niet citeren. Maar hij citeert de rede op de Olijfberg en huldigt duidelijk een preteristische opvatting.

Met andere woorden, wat er verder ook vóór of tegen de preteristische opvatting gezegd kan worden, er waren vroege schrijvers die preteristen waren. Daarom is het geen opvatting die door de rooms-katholieken is bedacht om de protestanten af te weren.

27

De futuristische uitleg en haar aantrekkingskracht

Nu weet je iets over de futuristische opvatting. Laat me dit snel doornemen, aangezien je ermee vertrouwd bent. Ik hoef het je niet uit te leggen. De futuristische opvatting is de opvatting waarvan de meeste mensen hebben gehoord. Sommigen hebben nooit een andere gehoord. Volgens deze opvatting ligt alles, in elk geval vanaf hoofdstuk 3 van Openbaring, in de toekomst. De eerste drie hoofdstukken gaan over de zeven brieven die in opdracht aan de zeven gemeenten gezonden moesten worden. Ze hebben te maken met gebeurtenissen die in de tijd van Johannes plaatsvonden. Ik denk dat de meeste geleerden, zelfs futuristen, het daarmee eens zijn. Maar zij geloven dat in hoofdstuk 4, vers 1, de opname van de gemeente plaatsvindt. Dat wil zeggen, zij geloven dat de eerste drie hoofdstukken zo ongeveer het enige deel van Openbaring zijn dat relevant is voor de gemeente of de gemeentetijd. De gemeentetijd eindigt aan het einde van hoofdstuk 3 en de opname vindt plaats in hoofdstuk 4. Dat ligt natuurlijk nog in de toekomst. Volgens hun opvatting ligt alles na hoofdstuk 4 dus in de toekomst. En zij plaatsen alle profetieën van hoofdstuk 4 tot en met hoofdstuk 19 binnen een periode van zeven jaar, die zij de grote verdrukking noemen. De futurist

gelooft dat er een grote verdrukking van zeven jaar zal zijn. Sommige futuristen hebben geloofd dat de grote verdrukking maar drieënhalf jaar duurt, zoals Edward Irving, voordat Darby op het toneel verscheen — niet lang daarvoor, want deze mannen waren tijdgenoten. Maar Edward Irving dacht dat de grote verdrukking maar drieënhalf jaar duurde. Darby dacht dat ze zeven jaar duurde, en de meeste aanhangers van de bedelingenleer maken er zeven jaar van.

Maar het punt is dat alles tussen hoofdstuk 4 en hoofdstuk 19 zich afspeelt in die korte periode aan het einde van de wereld. Of de grote verdrukking nu drieënhalf jaar of zeven jaar duurt, zij eindigt met de wederkomst van Christus. De profetieën na hoofdstuk 4 worden dus samengeperst in een zeer korte periode vlak vóór het einde van de wereld, wanneer Jezus terugkomt.

Hoofdstuk 20 wordt dan gezien als een duizendjarig rijk dat Jezus bij Zijn terugkeer vestigt. Hoofdstuk 21 en 22 gaan over de nieuwe hemelen en de nieuwe aarde, die in dit schema na het duizendjarig rijk worden geplaatst. Volgens het futuristische schema is bijna alles dus nog toekomstig. Hoofdstuk 4 tot en met 19 vormen een toekomstige grote verdrukking, die nog niet begonnen is. Hoofdstuk 20 gaat over een toekomstig duizendjarig rijk. Hoofdstuk 21 en 22 gaan over de toekomstige nieuwe hemelen en de nieuwe aarde. Zo leest de futuristische visie het.

Wat zijn de voordelen van deze visie? Het is de populairste visie, als dat in haar voordeel spreekt. Maar dat is niet altijd zo geweest, dus ik denk dat het niet in haar voordeel spreekt, aangezien verschillende visies in verschillende tijden populair zijn. De werkelijke betekenis kan niet meeveranderen met de veranderende populariteit van de visie.

Voor de gemiddelde futurist is de kracht van deze visie waarschijnlijk dat mijn voorganger haar onderwijst, of dat de mannen op de radio of televisie haar onderwijzen. Jack Van Impe kan de Schrift citeren als een machinegeweer. Hij gelooft het, dus het moet wel waar zijn. Mijn voorganger kent de Bijbel van voor tot achter en hij gelooft dat het waar is, dus het moet wel waar zijn. Met andere woorden, het feit dat ik alleen deze visie hoor van de mensen die ik respecteer, betekent dat zij wel waar moet zijn. Dat is voor de meesten waarschijnlijk de voornaamste kracht van deze visie: als zij niet waar is, waarom denkt die man dan dat zij waar is?

Daar hebben mensen me vaak over gebeld. Ze hebben geen argumenten ten gunste van de futuristische visie, behalve dat ze zeggen: ‘Als jij gelijk hebt, hoe zit het dan met John MacArthur? Hoe zit het dan met Chuck Smith? Hoe zit het dan met Jack Van Impe? Hoe zit het dan met John Hagee? Hoe komt het dat iedereen die beroemd is deze futuristische visie gelooft?’ Dat zullen ze zelf moeten beantwoorden. Maar het feit dat veel mensen iets geloven, is nooit bewijs geweest dat het waar is.

Als je tweehonderd jaar geleden in een protestantse wereld en een protestants gezin was geboren, zou je immers nooit van de futuristische visie hebben gehoord. Niemand die je kende zou haar hebben gelooft. Iedereen die je kende zou historicist zijn geweest. Dat betekent niet dat die visie waar was. Het feit dat je in een tijdsbubbel leeft waarin een bepaalde visie de enige is die mensen serieus overwegen, betekent niet dat zij waar is. Laten we minder bekrompen zijn, uit die beperkte omgeving stappen en de dingen vanuit een ruimer perspectief bekijken. Dingen zijn populair om welke redenen ze dan ook populair zijn. Dat komt niet noodzakelijk doordat ze waar zijn. Maar dat is waarschijnlijk het grootste voordeel van deze visie: als je haar gelooft, verkeer je in het gezelschap van de meeste beroemde christenen van vandaag.

28

Letterlijk lezen en krantenexegese

Zij appelleert ook aan onze neiging om dingen letterlijk te nemen. De bedelingenleer presenteert dit natuurlijk zelfs als een waarde. We moeten dingen in de Bijbel letterlijk nemen. Als je die visioenen letterlijk gaat nemen, moeten ze toekomstig zijn, want niemand zou beweren dat ook maar iets daarvan in Openbaring in het verleden letterlijk is gebeurd. Ze moeten dus toekomstig zijn. Een futuristische benadering wordt dan ook sterk ondersteund door de aanname dat een letterlijke interpretatie vereist is.

Zij laat zich ook redelijk goed in overeenstemming brengen met sommige actuele gebeurtenissen, zoals ik heb aangegeven. Dat geldt natuurlijk ook voor enkele andere visies. Neem een visie op Openbaring en je kunt wel iets vinden om ermee in verband

te brengen: Josephus als je een preterist bent, Gibbon als je een historicist bent, en de kranten als je een futurist bent. Zoals ik zei, verandert dit van tijd tot tijd wanneer de kranten veranderen.

Degenen onder ons die het futurisme achter zich hebben gelaten, spreken soms minachtend over de methoden van het futurisme als krantenexegese. Wij geloven dat je de Schrift moet uitleggen door naar andere Schriftgedeelten te verwijzen, en niet door naar The New York Times te verwijzen. The New York Times is immers niet geïnspireerd, en er is geen bewijs dat iets in The New York Times ooit in de Bijbel is voorspeld.

Dergelijke verbanden die moderne futuristen leggen, zijn in de afgelopen eeuwen steeds door christenen gelegd. Futuristen in de tijd van Darby konden Openbaring in overeenstemming brengen met hun eigen tijd. Tussen de Eerste en de Tweede Wereldoorlog bestond er een organisatie die aan de Verenigde Naties voorafging en de Volkenbond heette. Die werd door verschillende landen gevormd om oorlogen te proberen te beëindigen, voordat de Tweede Wereldoorlog kwam en bewees dat ze daar niet toe in staat waren.

29

Profetie op actuele gebeurtenissen plakken

In die periode tussen de oorlogen schreef een christelijke auteur over dit onderwerp, William S. McBurney senior. Zijn zoon leefde nog in onze tijd en is al sinds mijn jeugd radioprediker. Ik weet niet of William S. McBurney junior nog leeft. Maar William S. McBurney senior schreef een boek over Bijbelse profetie. Hij was een futurist die de bedelingenleer aanhing. Toen ik opgroeide, had mijn vader er een exemplaar van en ik heb het gelezen. Het was interessant, want hij zei dat er volgens de Bijbel in de eindtijd een bondgenootschap van tien landen in Europa zal zijn. Hij zei dat de Volkenbond dat bondgenootschap van tien landen was.

Natuurlijk bestaat de Volkenbond niet eens meer. Nu hebben we de Verenigde Naties, en de meeste mensen zeggen niet dat dit het verbond van tien landen is. De meeste mensen willen het vereenzelvigen met de Gemeenschappelijke Markt, of met wat de

Europese Unie wordt genoemd. Maar met dit soort dingen zijn er altijd problemen. McBurney moest in zijn boek bijvoorbeeld toegeven dat de Volkenbond dertien lidstaten had, niet tien. Daar wees hij zelf op. Hij zei: ‘Sommigen van jullie hebben er misschien bezwaar tegen dat ik zeg dat de Volkenbond het in de Schrift genoemde verbond van tien landen is. Maar jullie moeten beseffen dat er dertien landen deel van uitmaken, zodat wij het niet zullen herkennen als wat het werkelijk is. Dat is de misleiding van de duivel. De duivel wil niet dat wij weten dat dit het verbond van tien landen is, en daarom heeft hij ervoor gezorgd dat er dertien landen in zitten.’

Deze man was een gerespecteerde leraar van de bedelingenleer, voorganger van een grote gemeente, en hij had een mediabediening. Maar wanneer wij zeggen: ‘De dingen in het nieuws vallen precies op hun plaats zoals het boek Openbaring heeft gezegd,’ en daarmee bedoelen: ‘Precies zoals wij denken dat het boek Openbaring het bedoelt,’ kunnen we soms in de verleiding komen om dingen erin te wringen die eigenlijk niet zo goed passen. Daardoor krijg je bij sommige van deze bedieningen de indruk dat het boek Openbaring voor onze ogen in vervulling gaat. Maar wanneer ik mensen vraag mij iets te noemen wat er op dit moment in de wereld gebeurt en wat in het boek Openbaring is voorspeld, blijkt het in feite moeilijk om in onze moderne wereld iets te vinden dat overeenkomt met iets wat het boek Openbaring leert.

Hal Lindsey vond in 1970 enkele dingen in zijn boek *The Late Great Planet Earth*. Hij wees erop dat de koningen uit het oosten in Openbaring een leger van tweehonderd miljoen man hebben, om precies te zijn 200.000.000. Hij zei dat Mao Tse-tung er in de jaren zestig prat op ging dat China een leger van tweehonderd miljoen man op de been kon brengen, precies het aantal dat in het boek Openbaring staat. Dat is een behoorlijk nauwkeurige overeenkomst: koningen uit het oosten, tweehonderd miljoen man, en China ligt in het oosten. Dat was misschien een van de indrukwekkendere parallellen, maar de meeste parallellen werken niet. Ik denk niet dat de koningen uit het oosten in Openbaring China zijn. Ik denk dat dit een verwijzing naar het Perzische Rijk is. Maar daar komen we een andere keer op terug.

30

Bezwaren tegen de futuristische visie

De nadelen van deze visie zijn dat zij het boek voor negentig procent irrelevant maakt voor alle christenen, met inbegrip van de oorspronkelijke lezers. Ze onderkent het symbolische karakter van apocalyptische literatuur niet. Haar aanhangers beseffen niet dat apocalyptische literatuur een genre is dat door symboliek wordt gekenmerkt. Ze gaan eenvoudigweg door met hun letterlijke hermeneutiek en houden vol dat we een letterlijke interpretatie moeten hanteren. En dat is de enige echte reden om het futuristisch op te vatten.

Het andere probleem is dat deze visie moeite heeft om de voorspellingen van het boek zelf over een spoedige vervulling te verklaren. We hebben gezien dat er daar verscheidene van zijn. Als het boek beweert spoedig in vervulling te gaan en het tweeduizend jaar lang niet in vervulling is gegaan, moet je heel wat ingewikkelde kunstgrepen uithalen om dat logisch te laten klinken. Dat doen ze ook, maar hun kunstgrepen zijn niet indrukwekkend genoeg om indruk op mij te maken.

31

De idealistische visie uitgelegd

De laatste visie die we moeten bekijken, is de geestelijke of idealistische visie. De idealistische visie stelt dat Openbaring geen enkele specifieke tijd beschrijft, niet het verleden, het heden of de toekomst, en dat de visioenen van Openbaring helemaal geen verband houden met werkelijke gebeurtenissen. Het zijn symbolische, impressionistische, dramatische uitbeeldingen van idealen of beginselen die waar zijn: christelijke theologie uitgebeeld in beelden.

Het boek *The Pilgrim's Progress* zou een goed voorbeeld zijn van idealistische literatuur. *The Pilgrim's Progress* is fictie, maar alles daarin beeldt door middel van fictie ware Bijbelse leerstellingen uit. Het is een gedramatiseerd verhaal dat bedacht is om ware christelijke idealen en theologie over te brengen. Volgens hen was het boek Openbaring dat ook. Het was eenvoudigweg een symbolisch drama dat bepaalde

ideeën probeerde over te brengen: dat er oorlog is tussen Christus en satan; dat christenen bij deze oorlog betrokken zijn en satan kunnen verslaan als ze goed tegen hem strijden; en dat zij, zelfs als ze als martelaren sterven, in de hemel in het gelijk zullen worden gesteld, want de martelaren worden daar gezien.

Er wordt ook sterk de nadruk gelegd op de soevereiniteit van God, doordat Hij volken in beweging brengt en over volken oordeelt. Bepaalde begrippen, zoals de soevereiniteit van God, de overwinning van Christus op satan en dat soort dingen, zijn ware christelijke leerstellingen. Men zegt dat die in deze visioenen figuurlijk en symbolisch worden uitgebeeld. Maar de visioenen hebben niet werkelijk een één-op-één-overeenkomst met bepaalde gebeurtenissen in de geschiedenis.

Het is mogelijk dat we deze idealen in veel verschillende historische situaties uitgewerkt zien worden. Er kan als het ware sprake zijn van een terugkerende vervulling. De soevereiniteit van God kan duizenden keren in de geschiedenis worden waargenomen, net als geestelijke oorlogvoering of martelaarschap. Deze dingen die in Openbaring voorkomen, komen ook in de geschiedenis voor, maar ze verwijzen niet naar specifieke gevallen.

32

Sterke en zwakke kanten van idealisme

Je hebt dus deze mogelijkheden: óf Openbaring spreekt over dingen in de toekomst, óf over dingen in het verleden, óf over het hele verloop van de christelijke geschiedenis, óf over helemaal niets in de geschiedenis. In plaats daarvan is het dan een theologisch meesterwerk zoals *The Pilgrim's Progress*, dat op dramatische, fictieve wijze geestelijke waarheden en christelijke waarheden uitbeeldt. De idealistische visie kan zeer indrukwekkende argumenten aanvoeren. Een van haar grote voordelen is dat zij relevant is voor mensen uit alle tijden, omdat de waarheden altijd relevant zijn. Het wordt een opbouwend boek, waarvan de beginselen op elk willekeurig moment op jouw leven kunnen worden toegepast, ongeacht in welke generatie of eeuw je leeft. Dat is iets goeds.

Het nadeel van de idealistische visie is, dat moet ik toegeven, dat die zegt dat er geen werkelijke vervullingen zijn. Het boek Openbaring zelf zegt een aantal keren:

Dit zijn dingen die binnenkort zullen gebeuren. Dat klinkt als gebeurtenissen. Wat plaatsvindt, zijn doorgaans gebeurtenissen. Er wordt hier dus kennelijk iets voorspeld wat zal gaan plaatsvinden. Dat betekent dat de idealistische visie niet helemaal voldoet.

Maar verder is de idealistische visie zo indrukwekkend dat sommige mensen haar met andere visies hebben gecombineerd. Je zou een futurist en een idealist kunnen zijn. Je zou een historicist en een idealist kunnen zijn. Je kunt een preterist en een idealist zijn, of je kunt alleen een idealist zijn. Maar het probleem wanneer je alleen een idealist bent, is dat je geen concrete vervulling vindt van gebeurtenissen die plaatsvinden, hoewel de profetie zegt dat er gebeurtenissen zullen plaatsvinden. Sommigen denken dus dat de gebeurtenissen bij de preteristische, futuristische of historicistische visie horen, maar dat de lessen van het idealisme nog steeds van toepassing zijn.

33

De gekozen uitleg voor de verdere studie

Ik zei al dat ik zelf gedeeltelijk een preterist en gedeeltelijk een idealist ben. Maar het is niet zo dat ik het hele boek beschouw als iets wat zowel preteristische als idealistische betekenis heeft. Ik beschouw veeleer delen van het boek als preteristisch en andere delen als idealistisch. De overgangen van het ene deel naar het volgende zijn eigenlijk heel logisch en worden door de inhoud van de tekst vereist. Dat is wat ik als uitgangspunt zal nemen wanneer ik het vers voor vers doorga. En ik zal het niet alleen als uitgangspunt nemen, maar het ook als mijn visie verdedigen.

We zullen beginnen met hoofdstuk 1 en ons zo door het hele boek heen werken. Ik zal je een zeer grondige exegese van iedere passage geven. Daarbij zoeken we de verschillende passages op waarop gezinspeeld wordt, leggen we waar dat nuttig is dwarsverbanden met relevante historische zaken, en geef ik mijn redenen. Ik zal geen evenwichtige benadering volgen waarbij ik je alle vier de visies steeds voorleg, hoe

graag ik dat ook zou doen als ik vier keer zoveel tijd had. Omdat ik maar beperkte tijd heb om alles te behandelen, zal ik sneller te werk moeten gaan dan wanneer ik vier visies zou proberen te presenteren. In plaats daarvan zal ik je mijn visie geven, mijn begrip ervan.

Als je wilt dat de vier visies door dezelfde leraar evenwichtig worden behandeld, kun je mijn boek aanschaffen. Ik ben hier niet om boeken te verkopen. Je kunt het niet van mij kopen, want ik verkoop ze niet. Maar ik zal je wel vertellen wat ik denk. Dat heb ik voor mijn lezers niet gedaan. Ik heb mijn lezers niet verteld wat ik denk, maar jullie zullen het weten.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Mattheüs 28:20
- Mattheüs 12:29
- Johannes 12:31
- Numeri 14:34
- Mattheüs 24:3
- Mattheüs 24:34
- Hebreëën 8:13
- Lukas 21:22
- Openbaring 1:1
- Openbaring 1:3
- Openbaring 1:19
- Openbaring 13:18
- Openbaring 22:10
- Daniël 12:8
- Openbaring 20:3
- Mattheüs 24:19-21

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.